

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

КУРСОВА РОБОТА

з методики викладання іноземної мови на тему:
«Методика формування в учнів основної школи англомовної компетентності в діалогічному мовленні з використанням рольової гри»

Студентки IV курсу СОа 15-19 групи
Спеціальності 014 Середня освіта
Освітньо-професійної програми «Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга германська мова)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Берестень Ілони Андріївни

Науковий керівник: доцент, кандидат педагогічних наук **Борецька Г. Е.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЛЬОВОЇ ГРИ, ЯК ЕФЕКТИВНОГО ПРИЙОМУ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ	
1.1 Характеристика рольових ігор та їх ефективне використання на уроках англійської мови у школах.....	6
1.2 Методична типологія та різні форми рольових ігор на молодшому та середньому ступені навчання англійської мови в школах.....	10
Висновки до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК НАВИЧКІВ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	
2.1. Основна характеристика діалогічного мовлення англійською у школах...	15
2.2. Використання рольової гри під час навчання діалогічного мовлення для середнього шкільного віку.....	18
2.3. Технологія навчання діалогічного мовлення на іноземній мові в основній школі та фрагмент уроку.....	20
Висновки до розділу 2.....	31
ВИСНОВКИ.....	32
РЕЗЮМЕ.....	34
SUMMARY.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	39

ВСТУП

Нині простежується великий інтерес до вивчення англійської в Україні. Це підтверджується величезною кількістю посібників з англійської мови в магазинах, безліччю найрізноманітніших та найцікавіших книг художньої літератури з Англії та Америки у книгарнях, у бібліотеках чи в Інтернеті. По всій Україні відкриваються всілякі курси вивчення англійської мови, а найголовніше - це зміна ролі, місця предмета «англійська мова» в нашій системі освіти. У нашій країні здійснюється підготовка до життя діяльності у демократичному мультикультурному та мультинаціональному суспільстві.

Головною метою викладання англійської мови у школах виступає комунікативно орієнтована мета. Діалогічне спілкування - це одна з найголовніших і найважливіших форм мовного спілкування. Діалогічне мовлення вчить дітей правильно спілкуватися між собою, підтримувати розмову, слухати свого партнера, спільно вирішувати проблеми. Діалог створює співучасть, рівноправність, емоційну та психологічну єдність та згоду партнерів. Діалог між викладачами та учнями вважається найбільш природною та невимушеною формою спілкування в школі.

У сучасній методиці навчання англійської мови розвиток діалогічного мовлення у школярів – це одна з важливих проблем. На жаль, викладачам не завжди вдається навчити учнів вести бесіду англійською мовою, що вивчається. Опанувати навичкою англійської мови в школі, яка не знаходиться в Америці або Англії, це дуже складне завдання. Не секрет, що більшості учнів, які багато років навчали англійську мову в школі, так і не вдалося опанувати цю навичку. До того ж багато вчителів іноземної мови у середніх загальноосвітніх школах скаржаться на брак годин, запланованих на вивчення англійської мови, які гостро відчуються у процесі роботи.

Використання під час уроків англійської мови рольових ігор навчання діалогічного мовлення школярів одна із дієвих методів у моделюванні реальної ситуації спілкування під час уроків. Рольова гра здатна зацікавити школярів у процесі, допомогти у тому реальному участі під час уроків. Багато вчених вважають,

що гра – це провідна діяльність школярів. Ігри на уроках англійської мови потрібні для того, щоб процес навчання приносив задоволення учням та викладачам і не викликав у них нудьгу. Рольові ігри підвищують мотивацію, знижують стомлюваність дітей під час уроків.

Прийом рольової гри як дуже цікавий та ефективний прийом у навчанні діалогічного мовлення створює сприятливу психологічну атмосферу природного спілкування на уроці, свободу мовної та немовної поведінки, допомагає побачити в англійській мові реальний засіб спілкування. Рольова гра - це дуже важке, зате захоплююче заняття. Вона тренує пам'ять, уважність учнів, спонукає до розумової активності, розвиває мовлення. Рольова гра здатна зацікавити навіть безініціативних, лінивих і безвільних школярів, які тим самим зможуть підвищити свій рівень успішності. Таким чином, з усього вище сказаного ми робимо висновок, що тема моєї курсової є особливо актуальною.

Об'єкт дослідження: рольова гра на уроках англійської мови у школах.

Предмет дослідження: методика формування в учнів основної школи англійської компетентності в діалогічному мовленні з використанням рольової гри.

Мета дослідження: довести ефективність використання рольових ігор у навчанні діалогічного мовлення на початковому та середньому ступені навчання англійської мови у школі.

Завдання дослідження:

1) Визначити сутність рольової гри, показати її основні функції, види. Охарактеризувати типи рольових ігор та їх роль на молодшому та середньому ступені навчання англійської мови. Визначити склад, технологію рольових ігор під час навчання діалогічного мовлення.

2) Дати визначення діалогічного мовлення, перерахувати завдання під час навчання діалогічного спілкування, розділити діалоги на групи. Дати психолого-педагогічну характеристику діалогічного спілкування та виявити його труднощі для учнів, а також методи та прийоми навчання.

3) Розробити рольові ігри та комплекс вправ з їх використання на основі діалогічного спілкування на уроках англійської мови на молодшому та середньому ступені навчання, а також випробувати їх на практиці у середній загальноосвітній школі.

Методи дослідження:

1) Організаційні: планування, підготовка;

2) Інтерпретаційні: аналіз та вивчення професійної

літератури, переймання практичного досвіду викладачів, аналіз періодичних видань на цю тематику, аналіз існуючих навчальних програм, що застосовуються з метою навчання англійській мові;

3) Практичні: спостереження за навчальною діяльністю школярів та організацією навчання у школі.

Наукова новизна одержавних результатів. Визначено методику формування в учнів основної школи англомовної компетентності в діалогічному мовленні з використанням рольової гри.

Практичне значення результатів дослідження полягає у формуванні основи для подальших досліджень у сфері англомовної компетентності в діалогічному мовленні з використанням рольової гри.

Структура роботи. Робота складається із вступу, в якому визначено актуальність, мету та завдання дослідження, двох розділів: теоретичного та практичного, висновків, що містять основні висновки щодо роботи та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЛЬОВОЇ ГРИ, ЯК ЕФЕКТИВНОГО ПРИЙОМУ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

1.1 Характеристика рольових ігор та їх ефективне використання на уроках англійської мови у школах

В даний час рольові ігри мають великий попит у методиці викладання англійської мови в середніх загальноосвітніх школах. Рольові ігри у шкільництві сприяють навчанню діалогічного мовлення, активізації мовної діяльності школярів на початковому, середньому та старшому етапі навчання англійської мови та формуванню навичок та умінь самостійного вираження своїх думок іноземною мовою. Рольова гра включає у собі такі основні функції: мотиваційна, виховна, орієнтовна, навчальна і компенсаторна функції [1].

Процес організації рольових ігор складається з трьох етапів: підготовчий, проведення гри та заключний (підбиття підсумків). У рольових іграх переважно здійснюється парне і групове участь школярів. Дії вчителя та учнів включають умовно чотири етапи: 1) Етап підготовки. Вчитель повинен розробити сценарій та скласти докладний план гри для учнів, а також мати загальний опис процедури гри та добре представляти характерні особливості дійових осіб; 2) Етап пояснення. Вчитель вводить у гру дітей, визначається режим роботи. Колективно розробляються цілі уроку, обговорюються проблеми та вибираються ситуації. Викладач роздає необхідні матеріали, інструкції та правила для дітей. Іноді діти малюють та встановлюють декорації у класі, вибирають та виготовляють собі костюми. Підготовка до рольової гри може бути індивідуальною, парною чи груповою; 3) Етап проведення – це сама гра. Діти розігрують обрану ними ситуацію, виконуючи свої ролі; 4) Етап аналізу та узагальнення. Викладач та учні роблять висновки з гри, аналізують ситуацію. Діти оцінюють свою роботу на уроці, таким чином проводиться рефлексія. Вчитель ставить оцінку кожному учню за підготовку та

проведення конкретної рольової гри на уроці. Також вчитель дає свої рекомендації учням за підсумками гри [2].

Можна назвати п'ять основних видів рольової гри у середній загальноосвітній школі: 1) Контрольована рольова гра. Викладач роздає репліки кожному з його учнів. Це найпростіший вид рольових ігор, побудований на основі різних діалогів з різних підручників; 2) Помірно контрольована рольова гра. Вчитель загалом розповідає про сюжет гри та ролі учнів; 3) Епізодична рольова гра; 4) Тривала гра, що складається з кількох епізодів; 5) Вільна рольова гра. Це один із найскладніших видів рольової гри, оскільки викладач називає лише тему гра, учні повинні самі придумати сценарій конкретної гри та свої репліки до неї. Діти самі обирають, яку саме лексику вони мають використовувати у своїх діалогах [3].

Найбільш актуальні форми рольових ігор у школі можна вважати інтерв'ю та імпровізацію. Найпростіша форма – це інтерв'ю. Для інтерв'ю можна використовувати будь-яку тему англійською мовою. Одна група учнів відповідає на запитання, попередньо вжившись у свою роль, а інша група дітей ставить певні питання, виступаючи як інтерв'юери. Зате складніша форма рольових ігор - це імпровізація. Учні повинні мати гарну уяву, оскільки в цю гру діти грають без сценаріїв та реплік, вони самі додумують ситуацію, особисті якості та поведінку їхніх персонажів, їхні можливі запитання чи відповіді згідно з якоюсь ролью.

У проведенні викладачем рольових ігор можна виявити безліч позитивних аспектів для навчання учнів англійської мови. Наприклад, комфортний психологічний клімат у класі, будь-яка гра здатна мотивувати учнів, діти дуже емоційні та зацікавлені процесом гри, вони вчаться застосовувати свої знання на практиці.

У цьому особливе значення має вибір адекватних певної вікової групи учнів форм рольової гри. Для молодшого шкільного віку характерні сюжетні рольові ігри казкового та побутового змісту, а також повсякденного змісту (мовленнєвий етикет, культура поведінки). Для учнів середнього шкільного віку підходять сюжетні рольові

ігри побутового змісту та рольові ігри повсякденного змісту (мовленнєвий етикет, культура поведінки).

Рольова гра створює мовні ситуації на уроці англійської. Відбувається жива комунікація іноземною мовою між учителем та дітьми, учителем та дитиною, учнем та кількома учнями, між двома учнями. Рольова гра сприяє реальному спілкуванню для людей. Це дуже мотивує учнів, додає інтересу до вивчення англійської, до виконання різних вправ та завдань, які їм дає вчитель.

Під час проведення під час уроків чи позакласних заходах рольових ігор відбувається вторинна соціалізація дітей, яка необхідна хорошого оволодіння англійською мовою. Ми відтворюємо штучні умови, штучне соціальне середовище для дітей. Наприклад, діти грають казкових чи літературних героїв, невігаданих особистостей, які живуть чи колись жили у нашому світі.

Кожна проведена рольова гра на уроці іноземної мови має мотивувати учнів. Кожна дитина має бути не проти або навіть радий рольової гри, адже вона завжди проводиться в комфортній, невимушеній та сприятливій атмосфері.

Будь-яка правильна рольова гра на уроці дуже ефективна, адже кожна дитина в процесі живого мовного спілкування з партнером перевіряє свої знання на практиці, відпрацьовує стару і нову лексику, граматичні конструкції, вимову, іноді місцями імпровізує.

Роль викладача різних етапах рольової гри різна. На попередньому етапі до рольової гри вчитель дуже активний. Він контролює процес гри, допомагає слабким учасникам редагувати їхню роботу. На початку гри вчитель може взяти собі невелику роль, щоб направити учнів у правильне русло, на правильний вид роботи. На наступній стадії гри викладач стає спостерігачем за перебігом гри. Він уважно записує помилки дітей, щоби на наступному уроці розповісти про них хлопцям. При підготовці до рольової гри не можна також забувати про акторську майстерність, вербальні та не вербальні засоби спілкування, про декорації, сценічні костюми для дітей. Вчитель роздає учням листи зі списком ролей і докладною інформацією про кожного персонажа: який у нього характер, вік, взаємини з іншими героями гри,

життєвий досвід, робота, сім'я тощо. образ свого героя. Перед грою кожна дитина має постаратися вжитися у свою роль, уявити себе якимось героєм із мультфільму, казки, фільму, п'єси тощо.

Сам викладач іноді роздає учням чи дозволяє учням вибрати вподобані, відповідні їм ролі. Вибір самого вчителя може залежати від певних особистісних якостей учнів, від рівня знання англійської.

При підбитті підсумків проведеної рольової гри, викладач не повинен розпочинати обговорення з негативної оцінки ігрової діяльності учнів, з надмірної критики їхніх помилок. Все це може призвести до зниження мотивації у вивченні іноземної мови, втрати інтересу до рольових ігор. Вчителю треба починати з обговорення позитивних моментів рольової гри, з заохочення учнів, що добре показали себе в процесі гри, з подяки дітей за їх виконану роботу. Тільки наприкінці вчитель нагадує учням про негативні моменти гри, про їхні невдачі. Також вчителю не варто забувати пропонувати школярам проводити рефлексію за підсумками проведених ними рольових ігор англійською мовою.

Вчителю варто проводити рольові ігри не лише на уроках іноземної мови, а й під час позакласної роботи з дітьми, щоб сформувати міцні мовні навички та високі лінгвокраїнознавчі компетенції. Але викладач не повинен занадто часто використовувати рольові ігри на уроках, оскільки вони можуть легко і швидко увійти до звички і учнів, отже, рівень їхньої ефективності у школярів поступово знизиться [4].

Рольова гра здатна мотивувати живе спілкування для людей. На звичайних уроках англійської мови, коли учні проходять різні теми: «Погода в Україні», «Клімат Лондона», діти відповідають тексти з використанням нових вивчених слів та словосполучень, граматичних конструкцій, але їх мотив полягає лише в тому, щоб правильно відповісти вчителю. Вони не мотивовані у висловленні своїх власних думок, у висловленні свого ставлення до певної ситуації спілкування. Натомість рольова гра здатна створювати спонукальний фон та суб'єктивну мотивацію спілкування дітей. Наприклад, за сюжетом рольової гри хлопчик із України має

хорошого друга з Лондона. Хлопець хоче, щоб англієць приїхав до нього до України на канікули. Він повинен розповісти другові з Англії про погоду в його місті і переконати його приїхати на літні канікули до України, щоб добре провести час разом.

У рольовій грі діти вживаються у ролі, вони пропускають крізь себе і особисто переживають певні ситуації свого спілкування з партнером.

Рольова гра має на увазі взаємодію між людьми. Наприклад, у діалозі діти злагоджено працюють, розрізняють зміни свого партнера, допомагають один одному, коли хтось забув свою роль або сказав репліку, непрописану в сценарії. Діти підлаштовуються під одне одного у процесі рольової гри, вміють слухати кожного під час спілкування. Досвідчені діти вміють правильно розподіляти між собою ролі, оскільки вони знають свої можливості та здібності. Хтось може добре зобразити пантоміму, а хтось більш яскравий і природний у вербальному спілкуванні [5].

1.2 Методична типологія та різні форми рольових ігор молодшого та середнього ступеня навчання англійської мови у школах

В даний час можна знайти безліч варіантів рольових ігор на уроках іноземної мови в школі з учнями четвертих і п'ятих класів молодшого шкільного віку і з учнями шостих, сьомих та восьмих класів середнього шкільного віку. Необхідно правильно вибирати відповідні форми рольових ігор для конкретної вікової групи учнів.

Учні молодшого шкільного віку виділяються своєю активністю, розкутістю, оптимізмом, мобільністю, дружелюбністю, зацікавленістю до ігрових видів діяльності, уявою мрійливістю, відкритістю до зовнішнього світу, іншим людям, що оточують їх, фантазією і так далі. Діти люблять наслідувати дорослих, добре знайомих їм людей, вони люблять уявляти себе героями з казок, фільмів, різних комп'ютерних ігор, героями нашої країни, всього світу. Діти за допомогою уяви та фантазії можуть оживити побачені або почуті ними образи героїв, вони легко

можуть перевтілюватися, наприклад, у Тома Соєра, Шапокляк, Гулівера, Кая та Герду, Робінзона Крузо, Попелюшку, викладача, вихователя, вожатого в таборі, друга з Америки та так далі. Учні ставлять одне одному важливі, смислові, першочергові питання існуючої ситуації спілкування, обмінюються своїми судженнями, дають поради чи накази, просять допомоги і таке інше. Найефективніше використання рольових ігор відбувається в дітей віком молодших класів віком від восьми до дванадцяти років. Викладачі виділяють властиві цього віку сфери спілкування: школа, дача, будинок. Для учнів молодшого шкільного віку характерні певні варіанти рольових ігор на уроках іноземної мови, наприклад, рольові ігри з предметом, лялька та багато іншого. Можна навести приклад сюжету рольової гри з предметом: школярка показує маленькій двоюрідній сестрі свої дитячі іграшки. Маленькій дівчинці дуже цікаво грати з різними незнайомими їй іграшками сестри. Вона запам'ятовує назви різних тварин, вбирає ляльки та знайомиться з різним набором одягу. Таким чином, маленька дівчинка, граючи з новими іграшками, дізнається та запам'ятовує багато корисної та потрібної інформації. Різні рольові ігри з предметом можуть задіяти під час гри дитячі іграшки, одяг, книги, картинки, меблі, кухонні прилади тощо [6].

Інший поширений вид рольової гри під час уроків англійської молодших школярів - це гра з лялькою. Ця гра має безліч переваг в організації мовної діяльності. Дітям подобається вживатися в роль своєї улюбленої ляльки, тому більшість дітей виявляють інтерес до цієї гри, інтерес до їх реплік англійською мовою від імені їхньої ляльки.

Існує велика кількість різновидів ляльок: ляльки пальчикові, наручні ляльки. У процесі гри такі ляльки дуже рухливі, тому діти завжди звертають на них увагу і з цікавістю спостерігають за ними під час гри. Також у рольовій грі використовуються звичайні дитячі ляльки чи різні лялькові костюми для дітей. Наприклад, костюм Мальвіни, Буратін, Карлсон і так далі.

У рольовій грі лялька може виконувати багато функцій. Лялька-маска, а саме лялька-звірятко має свій неповторний характер для діалогічного мовлення з

елементами волевиявлення. Працьовита і добра миша виконає наказ, а злий вовк сердито відмовиться виконувати наказ, а лінивий кіт відповість, що зможе виконати прохання наступного разу. У процесі таких діалогів діти дуже часто вживатимуть різні модальні дієслова у своїй промові практично.

Лялька як знак ситуації. Перед дитиною з'являється лялька-незнайомка, між дитиною та лялькою зав'язується діалог-розпитування: What'syourname? Wheredoyoustudy? WhatareyourHobbies? У процесі цього діалогу ви повинні якнайбільше дізнатися про цю ляльку.

Лялька партнер. Можна уявити, що дитина, яка цікавиться різними тваринами, вирішила вперше зводити свою ляльку до зоопарку. Він розповідав ляльці назви тварин, чим вони харчуються і де мешкають. Наприкінці діалогу лялька ділилася зі школярем своїми враженнями від побачених звірів та назвала тварину, яка їй найбільше сподобалася у зоопарку.

Лялька-третє обличчя. У сюжеті однієї з рольових ігор можна припустити, що ваша лялька застудилася, але ви не знаєте, як правильно її лікувати. Ваш друг розповідає, як він лікував колись свою ляльку, і дає вам кілька слухних порад, як допомогти вашій ляльці [7].

Кожному викладачеві на уроці іноземної мови не варто забувати, що мовне спілкування хлопців не триває надто довго, оскільки діти починають стомлюватися та ефективність рольової гри знижується. Нормальна тривалість спілкування в учнів молодшого шкільного віку полягає у п'яти хвилинах, у учнів сьомого класу в десяти хвилинах, а в учнів десятого класу у п'ятнадцяти хвилинах.

Учні середнього шкільного віку поступово відходять від дитинства, бажають якнайшвидше стати дорослими. Діти в цьому віці дуже енергійні, але з іншого боку швидко втомлюються, дуже тривожні та вразливі, зате хоробрі духом. Цим хлопцям цікаво міжособистісне спілкування у навчальній діяльності. Рольові ігри стають більш складними та різноплановими, ніж у дітей молодших класів. У підлітків набирають популярності рольові ігри побутового характеру. Різним сюжетам рольових ігор підлітки можуть перебувати в школі на уроці, в спортивному залі,

вдома у своїй окремій кімнаті, в магазині, на вулиці, в музеї, в ресторані, в кафе, в кіно, на дискотеці, в парку, подорожі різними містами України, Англії, Америки тощо.

З учнями молодшого та середнього шкільного віку зазвичай проводяться рольові ігри повсякденного змісту на уроках англійської мови, де у школярів формуються норми мовного етикету та відбувається виховання культури поведінки.

Кожен учні в школі має певний рівень англійської мови: низький, середній або високий.

Школярі з низьким рівнем знань іноземної мови використовують репродуктивний спосіб мовного спілкування на уроці. До різних видів рольових ігор вони просто заучують та відтворюють свої репліки з діалогів-зразків. Учні із середнім рівнем англійської мови додають у діалог-зразок нові елементи, скорочують або доповнюють репліки, змінюють їх місцями, а потім заучують. Учні з високим рівнем англійської мови у мовному спілкуванні більш ініціативні, самостійні та креативні.

Регулярне використання різних рольових ігор на уроках англійської мови у школах підвищує настрій учнів, мотивує їх та підвищує рівень їхнього знання іноземної мови.

Висновки до розділу 1

Рольова гра є важливим та ефективним прийомом відтворення уявних, фантастичних чи реальних ситуацій діалогічного спілкування на уроках англійської мови. Вони активізують мовну діяльність школярів на початковому, середньому та старшому етапі навчання, формують внутрішню мотивацію до природного, ініціативного урочного або навіть позаурочного спілкування англійською мовою.

Рольова гра включає наступні основні функції: мотиваційна, виховна, орієнтовна, навчальна і компенсаторна функції.

Процес організації рольових ігор складається з трьох етапів: підготовчий, проведення гри та підбиття підсумків.

У рольових іграх здійснюється парна та групова участь школярів

Дії вчителя та учнів складаються з чотирьох етапів: 1) Етап підготовки. 2) Пояснення. 3) Етап проведення – це сама гра. 4) Аналізу та узагальнення.

Дії викладача у процесі підготовки та проведення рольової гри різні. На початковому етапі викладач всіляко контролює роботу школярів, натомість потім плавно переходить у спостережну позицію, іноді лише за необхідності спрямовуючи спілкування учнів.

Можна назвати п'ять основних видів рольової гри у середній загальноосвітній школі: 1) Контрольована рольова гра. 2) Помірно контрольована рольова гра. 3) Епізодична рольова гра; 4) Тривала гра. 5) Вільна рольова гра. Найскладнішими видами рольових ігор вважаються тривала та вільна ігри, у яких повною мірою проявляється творчість та ініціатива.

Найбільш актуальні форми рольових ігор у школі можна вважати інтерв'ю та імпровізацію.

Для молодшого шкільного віку найбільше підходять сюжетні рольові ігри казкового та побутового змісту, а також повсякденного змісту (мовленнєвий етикет, культура поведінки). Для учнів середнього шкільного віку характерні сюжетні рольові ігри побутового змісту та рольові ігри повсякденного змісту (мовленнєвий етикет, культура поведінки).

Для учнів молодшого шкільного віку характерні певні варіанти рольових ігор на уроках іноземної мови, наприклад, рольові ігри з предметом, лялька і так далі.

Існує велика кількість різновидів ляльок: ляльки пальчиків, наручні ляльки, звичайні дитячі ляльки або різні лялькові костюми для дітей.

У рольовій грі лялька може виконувати безліч функцій: лялька-маска, лялька як знак ситуації, лялька-партнер, лялька-третя особа.

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК НАВИЧКІВ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

2.1. Основна характеристика діалогічного мовлення англійською у школах

Кожна діалогічна мова складається одночасно з аудіювання та говоріння. Це два взаємопов'язані процеси. Діалогічна мова розвиває в дітей віком певні вміння, такі як ініціативно і активно розпочинати діалог, чути, усвідомлювати і розуміти його, реагувати на слова співрозмовника і правильно будувати відповіді на поставлені їм питання.

Діалог - це один із найефективніших засобів формування навички говоріння у школярів при навчанні англійської мови. Викладачі у школах мають навчити дітей спілкуватися англійською мовою. Навчити школярів усному спілкуванню – це одне з найважливіших завдань викладачів на сьогоднішній день. Кожній дитині необхідно розуміти, що їй каже її партнер, оскільки вони обидва не тільки говорять, а й слухають одне одного.

Усі вчителі намагаються використовувати діалогічну мову англійською для школярів, адже вона займає малу кількість часу на уроках, а призводить до великих, плідних результатів у розвитку та формуванні діалогічного вміння. Це вміння необхідне дітей, що у суспільстві, серед колективу, де їм треба вміти правильно спілкуватися, вступати у розмову, підтримувати її, дізнаватися інформацію тощо.

Школярі, починаючи вивчати англійську мову, хочуть якнайшвидше почати розмовляти нею. Навіть вивчивши невелику кількість англійської лексики, вони можуть здійснювати комунікативну функцію мови на уроках, що, безсумнівно, стимулює їх до вивчення іноземної мови. Але не можна забувати, що для проведення будь-якого діалогу кожен учень повинен вивчати певні розмовні кліше, які допоможуть йому під час розмови.

Можна виділити кілька основних завдань під час навчання учнів діалогічному спілкуванню:

1) Дати дітям загальне визначення поняття діалогу і переконати, що питання-відповіді форма не єдина, зате сама використовується в діалогічній мові. Треба розповісти учням, що найбільш природним діалог вийде тільки тоді, коли в ньому будуть знайомства, привітання, запрошення, щирі почуття вдячності, радості, вдячності, гніву тощо.

2) Дати репліки і наказати вивчити їх напам'ять, щоб надалі з автоматизмом використовувати їх у різних ситуаціях спілкування.

3) Показати дітям як треба правильно вести діалоги, використовуючи собі на допомогу комунікативні матеріали підручників, з певними різноманітними текстами, діалогами, вправами та необхідною для різних тем лексикою [8].

Вже з першого року навчання англійської мови дитина повинна вміти безпомилково ставити по три запитання та вміти відповідати на них з різних заданих ситуацій спілкування за програмою, яку вони проходять з викладачем на уроках. З другого року навчання у дітей можуть виникнути деякі труднощі щодо діалогічного спілкування:

Учні бояться зробити помилки, бояться, соромляться чи не можуть перенести критику на свою адресу. Щоб у учнів менше виникало таких проблем, викладач створює сприятливу, ненапружену, творчу атмосферу під час уроків англійської.

Учні не знаходять потрібних слів, щоб висловитися з якоїсь теми уроку. Викладачеві необхідно давати достатню кількість лексики, граматики, фонетичних навичок з кожної теми уроку, відповідно до рівня знань дітей та програми, за якою вони працюють. Якщо учні щось не зрозуміли на тему уроку, вчителю слід повернутися до цього знову і ще раз розповісти їм незрозумілий матеріал доступною мовою, щоб надалі у них не було прогалин у знаннях.

Хтось один із учнів каже, а решта немає. По-перше, щоб кожен учень мав можливість брати участь у діалогах, треба якнайчастіше влаштовувати парні та групові види робіт на уроках іноземної мови. Треба організовувати рольові ігри, цим

правильно мотивуючи їх у продуктивну роботу, коли учні уважно слухають, говорять, записують його репліки, виписують певні слова, замальовують почуті описи предметів тощо [9].

Є. Н. Соловова пише про дві характеристики діалогічного вміння: ситуативність та реактивність. Реактивність має на увазі кілька труднощів під час ведення людиною діалогу. Один співрозмовник може мати надто бурхливу, загострену, надмірну чи швидку реакцію у діалозі, зате інший партнер може не мати її взагалі. Тому людині треба вчитися підлаштовуватися під кожного співрозмовника. Школярам треба вивчити кілька фраз реагування для різних ситуацій, щоб бути готовими до всіх несподіванок у спілкуванні зі своїми партнерами.

Іноді молодші школярі не мають достатньої кількості навичок для діалогічного спілкування рідною мовою, отже, викладачеві англійської мови слід навчити дитину формувати їх як рідною, так і іноземною мовою.

У діалогічній промові ситуативність створює мотив спілкування. Хоча навчальне та реальне діалогічне спілкування трохи відрізняються один від одного, без конкретно поставленої ситуації та мовних завдань діалоги дітей не будуть успішними. Без ситуативності немає логіки спілкування [10].

У процесі участі школярів у різноманітних діалогах, вони вирішують певні комунікативні завдання та розвивають культуру мови та мовні вміння.

Усі школярі повинні усвідомлювати цілі, завдання навчання англійської. Викладачам треба цікаво, повно, правильно розкривати їх перед учнями, а також обов'язково ставити проміжні завдання та цілі. Тільки тоді хлопці будуть свідомо, наполегливо, самостійно і з бажанням вирішувати завдання та домагатися мети [11].

У методиці діалоги прийнято розділяти на дві групи: вільні та стандартні. Діалоги стандартного типу - це повсякденні, побутові ситуації спілкування, що часто зустрічаються. Для такого діалогу діти зазвичай вчать напам'ять кліше розмови з їхньої чітко визначеної ролі.

Діалоги вільного типу включають інтерв'ю, обмін думками і розпитування. У цих діалогах учасники можуть бути різного ступеня активності. Ступінь

ініціативності, комунікативна позиція залежить від своїх соціальної ролі. Наприклад, у розпитуванні чи інтерв'ю один учасник, яких опитує іншого, ставить йому багато питань, активніший і ініціативніший, ніж інший. Натомість у розмові виникає рівноправність, взаємна ініціатива та активність партнерів [12].

Діалоги бувають як парні, і групові. До групових діалогів належать бесіди, дискусії, прес-конференції, обговорення, суперечка та багато іншого. Групові діалоги включають парно-діалогічні навички: можливість перепитати, переконати, спростувати, стати ініціатором розмови тощо [13].

2.2 Використання рольової гри під час навчання діалогічного мовлення для середнього шкільного віку

У середніх класах я проводила рольові ігри, що імітують реальні обставини. Ці рольові ігри відбулися під час завершальних робіт над темами. Вони є проектною діяльністю школярів. Ці ігри сприяли появі нових знань у дітей та їх тренуванню в говорінні, аудіювання для вдосконалення мовлення.

Прес-конференція на тему «Environmentalproblems»

Для учнів сьомого класу я вигадала план конференції з використанням додаткових відомостей, ніж у підручнику. Троє з учнів були вченими, решта дітей були школярами. Вчені обирали та навчали матеріал для виступів, складала питання для школярів. Хтось готував доповідь про Червону книгу та про бідних тварин, занесених до неї. Школярі теж складала питання для вчених та свої розповіді про улюблених свійських тварин. Під час підготовки учнів було задіяно багато нової лексики. Діти вчилися працювати з текстом підручника, аналізувати його, щоб потім використати частину інформації для конференції. Вони підготували багато наочного матеріалу: папка у вигляді Червоної книги, плакати з гаслами про захист навколишнього середовища, листочки з питаннями та кросвордами про тварин, птахів та рослин тощо. Під час конференції обговорювалися питання щодо забруднення повітря та води, про вимирання тварин, птахів та рослин, про пожежу

лісів, про кислотні дощі. Всі з'ясовували обов'язки дорослих, щоб запобігти цим проблемам, вчені давали поради школярам, як вони можуть допомогти у вирішенні цих проблем. Оскільки екологічні проблеми стосуються всієї планети, діти дивилися відео в якому англійські школярі розповідали про екологічні проблеми в їхній країні та шляхи їх вирішення на їхню думку. На етапі підбиття підсумків та рефлексії діти розповідають, що вони дізналися нового, що їм сподобалося, яку нову лексику вони вивчили. Ця гра сприяла розвитку комунікативних умінь в дітей віком, а як і хлопці нарешті задуматися про вирішенні важливих екологічних проблем [14].

Телеміст "Україна - Англія" на тему "Let's get acquainted!"

Ми знаємо, що більшість діалогів навчають школярів, як правильно говорити, а рольові ігри виявляють справжні мотиви та цілі спілкування. Тому рольові ігри надають дітям умови реального спілкування.

Таким чином, за прикладом такого спілкування я склала телеміст «Україна–Англія» на тему «Let's get acquainted!» для 6 класу на позакласному заході з англійської мови. Підготовка тривала довго і наполегливо. Разом із учнями я склала план та перебіг заходу, обрала керівників різних делегацій. На перервах ми репетирували різні фрагменти заходу. Вдома школярі повторювали вивчені ними питання з цієї теми і вирішували, які вони хочуть і можуть зададуть протилежної делегації. Ініціативні діти склали розповіді про свої хобі, невелика кількість хлопців навіть готувала нарізки танців, навчала вірші чи пісні англійською мовою, щоб продемонструвати свої таланти. У ході телемісту діти вчилися правильно починати розмови, підтримувати їх, погоджуватися чи погоджуватися зі своїми партнерами зі спілкування, слухати їх, ставити різні питання правильно реагувати на репліки співрозмовників. Під час рольової гри всі члени делегації добре бачили один одного, ніхто ні за ким не ховався, щоб правильно протікало спілкування, відбувся гарний контакт між дітьми. За сюжетом гри учасники знайомилися між собою, робили компліменти, питали їх про рідне місто, про погоду, про школу, про улюблені шкільні предмети, про канікули, про хобі дітей. Учні як могли ставити ці запитання іншим, а й були готові відповісти будь-які їх. Дехто показував усім хобі, таланти,

готував свої презентації, різні фото, відео. На етапі підбиття підсумків і рефлексії діти розповіли що їм найбільше сподобалося. Ця рольова гра сприяла тренуванню учнів у говорінні, аудіювання для вдосконалення мовлення, застосування їх англійської мови на практиці. У моїх улюблених учнів підвищилася мотивація до подальшого плідного вивчення англійської мови у школі.

2.3. Технологія навчання монологічного та діалогічного мовлення на іноземній мові у в середній школі за допомогою навчального каналу «Busy Bee English»

Вибір освітніх технологій для досягнення цілей та вирішення завдань, поставлених у рамках навчальної дисципліни “Іноземна мова”, обумовлений потребою сформувати у учнів комплекс загальнокультурних компетенцій, які є необхідними для здійснення міжособистісної взаємодії та співробітництва в умовах міжкультурної комунікації, а також забезпечувати необхідну якість навчання на всіх його етапах. Технологія навчання у педагогічній діяльності – це ланцюжок дій та операцій, вкладених у результат. Форми та технології, що використовуються для навчання іноземної мови (англійської), сприяють формуванню та розвитку:

1. Вторинної мовної особистості;
2. Здібностей учнів здійснювати різні види діяльності, використовуючи іноземну мову;
3. Когнітивних здібностей учнів;
4. Їх готовності до саморозвитку та самоосвіти [15].

Навчальний процес ґрунтується на моделі змішаного навчання, яка допомагає ефективно поєднувати традиційні форми навчання та нові технології. Під час навчання іноземних мов використовуються такі освітні технології, як: технологія комунікативного навчання; технологія модульного навчання; Інтернет-технології, що надають широкі можливості для пошуку необхідної інформації; технології використання комп'ютерних програм; проектна розробка; ігрова технологія тощо.

Одним з найважливіших завдань педагога з англійської мови є розвиток у учнів монологічного та діалогічного мовлення на уроці. Логічно вибудована, зв'язна, образна та виразна мова є однією з основних складових критичного мислення, розвиток якого став пріоритетом у сучасному навчанні. Всі прийоми та стратегії в технології критичного мислення, так чи інакше побудовані на обговоренні, на вмінні складно говорити та доводити свою точку зору, наводячи необхідні аргументи та докази. Варто зауважити, що навчання монологічного та діалогічного мовлення має вестися на всіх рівнях навчання [16].

До вимог ФГЗС до комунікативних умінь діалогічної форми мови на щаблі початкової загальної освіти відносять:

1. Вміти вести етикетні діалоги у типових ситуаціях побутового, навчально-трудоного та міжкультурного спілкування;
2. Вміти вести діалог-розпитування (запит інформації та відповідь на нього);
3. Вміти вести діалог-спонукання до дії.

До вимог ФГЗС до комунікативних умінь монологічної форми мови на щаблі початкової загальної освіти відносять: вміння користуватися основними комунікативними типами мови, такими як опис, повідомлення, розповідь, характеристика (персонажів).

Говорячи загалом про комунікативні вміння, слід зазначити, що випускник початкової ланки навчиться брати участь в елементарних діалогах, дотримуючись норм мовного етикету, прийнятих в англійськомовних країнах; складати невеликий опис предмета, картинки чи персонажа; розповідати про себе, свою сім'ю, друга і т.д. Понад те, учень отримає можливість навчитися: відтворювати напам'ять невеликі твори дитячого фольклору; складати коротку характеристику персонажа; коротко викладати зміст прочитаного тексту [17].

У сучасній методиці існує безліч додаткових, допоміжних засобів для навчання іноземної мови. Багато вчителів користуються "розумними" дошками, електронними підручниками, різними гаджетами, ну і, звичайно, мережею Інтернет. На даний момент кожен викладач має доступ до комп'ютера, що є незаперечною перевагою

для підготовки до уроку. Як говорилося раніше, сайт YouTube користується великою популярністю серед населення всієї планети. Відео різного змісту, у тому числі навчального плану, знаходяться у відкритому доступі. Багато викладачів вже користуються цим ресурсом як додатковий засіб навчання своїх студентів.

Навчальний канал – один із найпопулярніших веб-ресурсів, що має величезні можливості для використання в освітньому процесі. Цей ресурс може сприяти підвищенню уваги та інтересу учнів, повністю виключаючи монотонність та сухість уроку. Більше того, використання невеликого сюжету сприяє невеликому емоційному струсу учнів. Також зручним є те, що учні мають можливість повторити навчальний матеріал у будь-який зручний для них момент, звертаючись до відеоканалу. До основних умов, що визначають ефективність використання (застосування) навчального каналу, відносять такі:

1. Дозована подача відеоматеріалу;
2. Використовуваний відеоматеріал має бути зрозумілим та цікавим учням;
3. Матеріал повинен відповідати віку (вікові особливості) та рівню знань учнів;
4. Відеоматеріали повинні застосовуватися систематично протягом усього року, дотримуючись послідовності матеріалу, що вивчається;
5. Вчитель повинен вміти грамотно, з погляду методики, вводити відеоматеріал у структуру уроку;
6. Демонстрація відеоматеріалу на уроці має сприйматися дітьми не як розвага, а як матеріал для вдумливої та серйозної роботи, яка може виконуватися як спільно, так і самостійно [18].

Створення та використання навчального каналу є ефективним допоміжним засобом навчання іноземної мови. Існують незаперечні переваги такого навчання: учень має можливість ще раз повторити пройдений матеріал та його закріпити за допомогою виконання запропонованих учителем завдань; учень може звертатися до відеоматеріалу незліченну кількість разів; заняття проходить у комфортних умовах для учня, без будь-яких стресових ситуацій та хвилювання; учень має можливість

вивчати англійську мову, користуючись гаджетами, перебуваючи в мережі Інтернет, а не читати підручник та заучувати правила напам'ять; також, якщо дитина не може бути на уроці з якоїсь причини (наприклад, поїхала або захворіла), то використання подібного каналу буде чудовою можливістю, щоб не відстати від класу і знати, що проходили на минулому уроці. Безумовно, створення матеріалу для публікації є проблемним для самого вчителя, оскільки займає багато часу, але результат таких зусиль вартий того [19].

Крім створення навчального каналу “Busy Bee English”, ми також створили спільноту на сайті “ВКонтакте” з аналогічною назвою, де публікуються розібрані теми, завдання до відео-уроків та весь необхідний навчальний матеріал. Спільнота (група) є відкритою і туди може вступити будь-хто. Крім різноманітних матеріалів, на обох ресурсах є доступ до коментарів для користувачів. Учень може залишити свій відгук, поділитися враженнями, поставити запитання, якщо щось залишилося незрозумілим, поспілкуватися з іншими користувачами тощо. Наприкінці кожного відео дається посилання завдання, яке слід пропрацювати самостійно закріплення вивченого матеріалу. Це може бути презентація в ігровій формі, а також завдання в усній чи письмовій формі [20].

Учні 4-х класів виконують завдання онлайн і відправляють вчителю на перевірку, або скачують необхідні завдання, роздруковують їх, виконують вдома і приносять на урок. Крім таких завдань, вчитель може влаштувати невеликий тест на уроці пройденого матеріалу, щоб подивитися, як учні попрацювали з відео вдома і чи залишилися у них якісь питання. Безперечним плюсом є й те, що самі батьки учнів можуть брати участь у вивченні іноземної мови. Адже коли виникають проблеми, деякі батьки не можуть допомогти своїй дитині, посилаючись на те, що ніколи самі не вивчали англійської чи будь-якої іншої мови [21].

Отже, мною був детально розроблений фрагмент уроку для учнів 6 класу за підручником “Wider Word 2” Bob Hastings, Stuart McKinlay. А також декілька додаткових ідей-рольових ігор для школярів для вдосконалення навичок в

діалогічному мовленні. До кожного уроку додається самостійне виконання домашнього завдання для контролю отриманих знань.

Цілі уроку:

Практичні:

1. Тренування учнів правильної вимови нових лексичних одиниць; вміння їх застосовувати в говорінні;
2. Практикувати уміння учнів правильно будувати фрази, питання\відповіді. Які є необхідними в діалозі;
3. розвивати навички діалогічного мовлення.

Освітня: поглибити знання про особливості поведінки в кіно та правильного застосування фраз.

Розвивальні: розвивати увагу та аналітичне мислення, мовленнєву реакцію та здогадку, комунікативні здібності.

Виховна: формувати свідоме та толерантне ставлення до інших особистостей.

Обладнання: рольова гра з карточками, підручник, презентація, роздруківки.

Схематичний план уроку

Початок уроку

I.	Організаційний момент.....	1 хв.
II.	Перевірка домашнього завдання.....	3хв.
III.	Мовленнєва зарядка	3
	хв.	

Основна частина уроку

- IV. Введення до теми уроку (відповіді на запитання)
 ..... 2 хв.
- V. Вивчення нових ЛО .....4 хв.
- VI. Робота з ЛО в контексті..... 5 хв.
- VII. Вправа перехресного типу запитання\відповідь (matching)..
 ..... 7 хв.
- VIII. Виконання вправи на доповнення діалогу новими ЛО
 ..... 6 хв.
- IX. Активізація дій учнів ЛО та побудування власного діалогу.
 ..... 7 хв
- X. Тренування діалогічного мовлення за допомогою рольових ігор
 .....5 хв.

Заключна частина уроку

- I. Підсумки уроку та пояснення домашнього завдання.....2 хв.

Хід уроку

Етапи, прийоми навчання	Зміст роботи
-------------------------------	--------------

<p>Початок уроку Етап I. Організаційний момент. Приєм 1. Вітання та перевірка домашнього завдання</p>	<p>T. : Good morning, dear students! Nice to see you again. How are you today?</p> <p>-Do you remember what we did previous lesson? What about your homework? Do you have any questions? Did you have any difficulties with it?</p> <p>Great. Good job! You have done it very well.</p>
<p>Етап II. Бесіда з учителем. Приєм 1: Мовленєва зарядка.</p>	<p>T: So, dear pupils, tell me how you spent your day yesterday? Who wants to share with us? What did you do? Where were you?</p>
<p>Етап III. Введення до теми уроку. Приєм 1. Відповіді на запитання вчителя.</p>	<p>T: I am very happy that you take part in our short dialogue at the beginning of the lesson. And today the topic of today's lesson is -Cinema, dialogues and role plays. Are you interested already? Let's start! So tell me, please, how often do you visit cinemas? Who do you go with? Have you ever been abroad and had to speak with someone there?</p>
<p>Етап IV Ознайомлення з новими ЛО Приєм 1:</p>	<p>T: Now we will learn some important words(phrases) in this topic. Please, open your Workbook on page 12 ex.1. Let's match the words. Here you have example.</p>

Вправа
перехресного
виду(matching)

1.6 SPEAKING At the cinema

I can buy a ticket at the cinema.

1 Match words 1-5 with words a-e to make Word Friends.

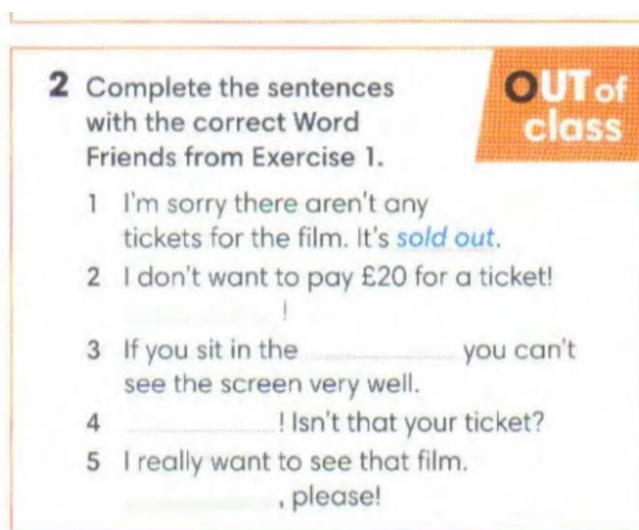
1	☒	sold	a	way
2	☐	front	b	on
3	☐	hold	c	row
4	☐	no	d	on
5	☐	come	e	out

OUT of class

GREAT! GOOD JOB!

Приєм 2:
Робота з новими
ЛЮ в контексті

T : Here we have the next exercise 2. The task is to fill out the gaps with new words from exercise 1.

2 Complete the sentences with the correct Word Friends from Exercise 1.

OUT of class

- I'm sorry there aren't any tickets for the film. It's *sold out*.
- I don't want to pay £20 for a ticket!
_____!
- If you sit in the _____ you can't see the screen very well.
- _____! Isn't that your ticket?
- I really want to see that film.
_____, please!

Етап V
Побудова
короткого
діалогу

T.: You all are so talented! Well done! Now let's move on! Look at the picture below here in your books near the text and tell me please. What's going on there? What do you think?

Приєм 1:
Виконання
прави
перехресного
типу
запитання\відпо
відь (matching).

Приєм 2:
Відтворення
діалогу в парах.

Етап VI
Заключний етап
утворення
діалогу за
допомогою
рольової гри
Приєм 1:
Виконання
прави на
заповнення
пропусків

3 Match questions 1–4 with answers a–d.

- 1 c What's on?
2 Can I have three tickets for *True Blue*?
3 How much is that?
4 Here you are.
- a That's £20.
b Thanks. Enjoy the film.
c A fantasy film, *True Blue*.
d Sure, which screening?

12 Unit 1

It's right. There is a dialogue at the cinema between 2 customers and cashier. Our task is to match questions with the proper answers below.

Have you finished? Amazing! Let's check together if our dialogue sounds right.

Well done!!! Good job!

T: And now I want you to practise this small dialogue in pairs. Play in roles now the situation that is in the book. One person will be a cashier another one will be a customer, who wants to buy a ticket.

*(Можна підняти учнів, міняти парами декілька разів, адже діалог маленький, важливо, щоб вони щоразу змінювали напарника і таким чином більше говорили, тренували та запам'ятали важливі ЛО і не боялися говорити одне з одним в англomовному діалозі) *

T: Well done! You are so smart and active!

We have one more exercise, one more dialogue where we need to fill out the gaps with necessary words.

Take 5 minutes to do it and we will check it together.

Приєм 2:
Обґрунтування
нових ЛО та їх
використання в
контексті.

Приєм 3:
Побудування
власного діалогу
на основі
прочитаних

Етап VII
Активізація дій
учнів після
побудування
діалогу

Приєм 1.
Демонстрація
діалогів\рольови
х ігор в класі

Етап: VIII
Підсумки уроку
та пояснення

4 Complete the dialogue with the correct phrases.

No way Here you are which screening
I'd like That's Enjoy the film Let's go
What's on Can I have Come on

A: ¹Let's go to the cinema.
B: OK. ² _____ ?
A: Well, there's *Five Lives*. That's a horror film.
B: ³ _____ ! I don't like horror films.
A: ⁴ _____ .
B: Well, OK. ⁵ _____ two tickets for
Five Lives, please?
C: Sure, ⁶ _____ ?
B: The 7.30.
C: I'm sorry, it's sold out ... Oh, no, hold on!
There are two seats in the front row.
B: OK. ⁷ _____ two tickets, please.
How much is that?
C: ⁸ _____ £16.80, please.
B: ⁹ _____ .
C: Thank you. ¹⁰ _____ .

5 Complete the dialogues with the correct sentences. Then listen and check.

T: Let's look at the dialogue together and understand where and how we can use such phrases in the dialogue.

-Dear pupils, do you have any questions about the building dialogues?

T: My dears, now I want us to make dialogues with a role play on the topic "At cinema". We will have 2 role plays. You will divide into groups of 2 or 3 people and make together a short dialogue. You can choose the one you like more.

First situation.

Role 1 - You came to the cinema to buy tickets. You need to ask the cashier about price, time, location and food.

Role 2- Tell the customer the necessary information. Politely answer his questions.

Second situation.

Role 1 - You met up with you friend(s) or parents in the park and you want to plan to go to the cinema together with them. Talk about place, film, time and food.

Role 2 - You are a good friend or maybe some relative of the 1 role-person, say when it is good for you to go to the cinema, what you would like to drink\eat and how much money you can spend on the ticket.

<p><i>Впр ави на засв оєн ня діал огіч</i></p>	<p>домашнього завдання.</p> <p>Приєм 1: Надати декілька ідея для створення домашнього завдання та пояснення його</p>	<p>You will have 10 minutes for it.</p> <p>T: So are you ready? Now you will demonstrate your dialogue. Who wants to be first?</p> <p>It was amazing! You made such nice dialogues with such an interesting play! Thank you so much!</p> <p>T: Our lesson is over and I am glad that you all worked so nice today. Thank you so much! Your homework is to create one more dialogue at the cinema or another place if you want, using the words we learned today. I will give you some cards with role-play tasks(див. Додаток Б) Thank you for the lesson, see you next time.</p>
--	---	---

них єдностей (ДЄ)

1. Role – play “In Kyiv”

Role 1. You are a tourist. You are for the first time in Kyiv. You want to see some places of interest.

Ask a passer – by for directions.

Role 2. You are a Kyievite. The passer – by asks you for directions. Help him.

A. – Excuse me, where is the Hotel “Ukraine”?

Khreshchatyk?

Maidan Nezalezhnosti?

B. – Go straight ahead

Turn left/right

Take the number 5 bus

Take the third turning on you right/left.

2. Role – play “A Polite Girl”

Role 1. You are an old man. You are in unfamiliar place. Ask girl for directions.

Role 2. You are a girl in the street. An old man asks you for directions. Help him.

A. – Tell me how to get the post – office?

the supermarket?

the way to the chemists?

B. – It’s the next turning on your left

- It’s round the corner

Висновки до розділу 2

Кожна діалогічна мова складається одночасно з аудіювання та говоріння. Діалогічна мова розвиває в дітей віком певні вміння, такі як ініціативно і активно розпочинати діалог, чути, усвідомлювати і розуміти його, питати про щось партнера зі спілкування, реагувати на слова співрозмовника і правильно будувати відповіді на поставлені їм питання.

Діалог - це один із найефективніших засобів формування навички говоріння у школярів при вивченні англійської мови. Навчити школярів усному спілкуванню - це одне з найважливіших завдань викладачів на сьогоднішній день.

Головні завдання під час навчання учнів діалогічного спілкування: дати дітям загальне визначення поняття діалогу і переконати, що питання-відповіді форма не єдина, зате сама використовується в даний час, дати репліки і зумовити їх вивчення напам'ять, щоб надалі з автоматизмом використовувати їх у різних ситуаціях

спілкування, показати дітям як треба правильно вести діалоги, використовуючи на допомогу комунікативні матеріали підручників.

ВИСНОВКИ

Під час написання курсової роботи зроблено такі висновки:

1) Визначено сутність рольової гри, показати її основні функції, види. Визначено склад, технологію рольових ігор під час навчання діалогічного мовлення.

Рольова гра має на увазі взаємодію між людьми. Наприклад, у діалозі діти злагоджено працюють, розрізняють зміни свого партнера, допомагають один одному, коли хтось забув свою роль або сказав репліку, непрописану в сценарії. Діти підлаштовуються під одне одного у процесі рольової гри, вміють слухати кожного під час спілкування. Досвідчені діти вміють правильно розподіляти між собою ролі, оскільки вони знають свої можливості та здібності. Хтось може добре зобразити пантоміму, а хтось більш яскравий і природний у вербальному спілкуванні.

2) Дано визначення діалогічного мовлення, перерахувати завдання під час навчання діалогічного спілкування.

Школярі з низьким рівнем знань іноземної мови використовують репродуктивний спосіб мовного спілкування на уроці. До різних видів рольових ігор вони просто заучують та відтворюють свої репліки з діалогів-зразків. Учні із середнім рівнем англійської мови додають у діалог-зразок нові елементи, скорочують або доповнюють репліки, змінюють їх місцями, а потім заучують. Учні з високим рівнем англійської мови у мовному спілкуванні більш ініціативні, самостійні та креативні.

Регулярне використання різних рольових ігор на уроках англійської мови у школах підвищує настрій учнів, мотивує їх та підвищує рівень їхнього знання іноземної мови.

3) Розроблено рольові ігри та комплекс вправ з їх використання на основі діалогічного спілкування на уроках англійської мови на молодшому та середньому ступені навчання, а також випробувати їх на практиці у середній загальноосвітній школі.

Кожна діалогічна мова складається одночасно з аудіювання та говоріння. Діалогічна мова розвиває в дітей віком певні вміння, такі як ініціативно і активно розпочинати діалог, чути, усвідомлювати і розуміти його, питати про щось партнера зі спілкування, реагувати на слова співрозмовника і правильно будувати відповіді на поставлені їм питання.

Діалог - це один із найефективніших засобів формування навички говоріння у школярів при навчанні англійської мови. Навчити школярів усному спілкуванню - це одне з найважливіших завдань викладачів на сьогоднішній день.

РЕЗЮМЕ

Мета дослідження: довести ефективність використання рольових ігор у навчанні діалогічного мовлення на початковому та середньому ступені навчання англійської мови у школі. **Предмет** дослідження: методика формування в учнів основної школи англомовної компетентності в діалогічному мовленні з використанням рольової гри.

У **першому** розділі йдеться про загальну характеристику рольової гри, як ефективного прийому навчання англійської мови на середньому ступені навчання в середній загальноосвітній школі.

У **другому** розділі розповідається про розвиток навичок діалогічного мовлення на основі використання рольових ігор для середнього шкільного віку на уроках англійської мови у школах.

SUMMARY

The purpose of the study: to prove the effectiveness of using role-playing games in teaching dialogic speech at the primary and secondary levels of English language learning at school. **The subject** of the research: the method of forming primary school students' English language competence in dialogic speech using a role-playing game.

The **first** chapter deals with the general characteristics of the role-playing game, as an effective method of learning English at the secondary level of secondary education.

The **second** chapter talks about the development of dialogic speaking skills based on the use of role-playing games for middle school age in English classes in schools.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемова Л.В. Театралізовані ігри дошкільників / Л.В. Артемова // Кн. для вихователя дит. садка. – М.: Просвітництво, 1991. – 127 с.
2. Савчин М. В., Василенко Л.П. Вікова психологія. – 2-ге видання, доповнене. – К.: Академвидав, 2011. [взято з сайту <http://pidruchniki.ws>]
3. Черниш В. В. Навчання іншомовного діалогічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу.//Іноземні мови. – 2012. – № 4. – С. 11-27.
4. Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей дошкільного віку: книга для вчителя / Т.М. Шкваріна // Київ: Шк. світ, 2009. – 160 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
5. Annegret F. Hannawa & Brian H. Spitzberg. (2015). Communication Competence. Walter de Gruyter GmbH & Co.
6. Arifin M.N. Teaching Speaking Skills in the Young Learners' Classroom / M.N. Arifin. – State Islamic University. – 2018. – 9 p.
7. Bahrani T. How to Teach Speaking Skills. Journal of Education and Practice. / T. Bahrani. – Mahshahr, Iran. – 2012. – №2. – 6 p.
8. Baker J., Westrup H. Essential Speaking Skills. A handbook for English language teachers / J. Baker, H. Westrup. – London, New York: Continuum. – 2003. – 167 p.

9. Blyznyuk, T., Budnyk, O., & Kachak, T. (2021). Boom in distance learning during the coronavirus pandemic: Challenges and possibilities. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 8(1), 90-98. <https://doi.org/10.15330/jpnu.8.1.90-98>
10. Brewster J., Ellis G., Girard D. *The Primary English Teacher's Guide*. New Edition / J. Brewster, G. Ellis, D. Girard. – England: Penguin English. – 2012. – 288 p.
11. Bohush, A. M. (1997). *Origins of speech development of preschool children: program and methodical recommendations*. IZM. (in Ukr.)
12. Budnyk, O., Fomin, K., Novoselska, N., & Voitovych, A. (2020). Preparing Teachers to Organize Dialogic Learning of Students: Communicative Aspect. *Revista Inclusiones*, 7(4), 117-129. <http://surl.li/geflu>
13. Budnyk, O., & Kotyk, M. (2020). Use of Information and Communication Technologies in the Inclusive Process of Educational Institutions. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 7(1), 15- 23. <https://doi.org/10.15330/jpnu.7.1.15-23>
14. Drozd, T. M. (2013). *Communicative competence of the teacher: theory and practice*. Scientific and methodological manual. MMK. (in Ukr.)
15. Rickheit, G., & Strohner, H. (Eds.). (2008). *Handbook of communication competence*. Mouton de Gruyter – Berlin - New York.
16. Hymes, D. (1972). On communicative competence. In J. B., Pride & J. Holmes (Eds.). *Sociolinguistics: Selected Readings*. Penguin, 269–293.
17. Kachak, T. (2023). *Academic rhetoric*. Textbook. Misto-NV. (in Ukr.)
18. Kachak, T. (2021). Digital instruments of literary education of future primary school teachers in the conditions of distance learning. *Information Technologies and Learning Tools*, 86(6), 144–169. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4079> (in Ukr.)
19. Korniaika, O. (2013). Communicative competence of a modern specialist - a teacher and a psychologist. *Humanitarian Bulletin of the Pereyaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda: Scientific and theoretical collection*, 30, 544 – 551. (in Ukr.)

20. Kots, M. (2007). Communicative competence as a component of professionalism of future teachers. *Practical Psychology and Social Work*, 1, 52-55. (in Ukr.)

21. Leshchenko, H. (2015). Language competence as a component of professional communicative competence of future philology teachers. *Psychological and pedagogical foundations of humanization of the educational process in schools and universities*, 1, 90-97. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppog_2015_1_13 (in Ukr.)

22. Lopatynska, N. A. (2015). Speech, speech and communicative competence of students of higher educational institutions as components of the professional culture of the future collection teacher. *Current issues of correctional education (pedagogical sciences). Collection of scientific papers*. In V. M. Sinyova, & O. V. Gavrilova (Eds.). PP Medobory, 187 – 197. (in Ukr.)

23. Semenoh, O. M. (2005). Professional training of future teachers of Ukrainian language and literature: monograph. VVP Mriia-1 TOV. (in Ukr.)

24. Smakota, L. (2005). Components of professional competence of future primary school teachers. *Scientific notes of KDPU named after V. Vynnychenko: Pedagogical sciences*, 63, 189-193. (in Ukr.)

25. Symonenko, T. V. (2007). Formation of professional linguistic and communicative competence of students of philological faculties: autoref. thesis. NPU named after M. P. Drahomanov. (in Ukr.)

ДОДАТКИ

Додаток А (до уроку)

1.6

SPEAKING

At the cinema

I can buy a ticket at the cinema.

1 Match words 1–5 with words a–e to make Word Friends.

1 ☐ e	sold	a way
2 ☐	front	b on
3 ☐	hold	c row
4 ☐	no	d on
5 ☐	come	e out

OUT of class

2 Complete the sentences with the correct Word Friends from Exercise 1.

- I'm sorry there aren't any tickets for the film. It's *sold out*.
- I don't want to pay £20 for a ticket!
I _____.
- If you sit in the _____ you can't see the screen very well.
- _____! Isn't that your ticket?
- I really want to see that film.
_____, please!

OUT of class

3 Match questions 1–4 with answers a–d.

1 ☒ c	What's on?
2 ☐	Can I have three tickets for <i>True Blue</i> ?
3 ☐	How much is that?
4 ☐	Here you are.
- a That's £20.
b Thanks. Enjoy the film.
c A fantasy film, *True Blue*.
d Sure, which screening?

12 Unit 1

4 Complete the dialogue with the correct phrases.

No way Here you are which screening
I'd like That's Enjoy the film *Let's go*
What's on Can I have Come on

- A: ¹ *Let's go* to the cinema.
B: OK. ² _____?
A: Well, there's *Five Lives*. That's a horror film.
B: ³ _____! I don't like horror films.
A: ⁴ _____.
B: Well, OK. ⁵ _____ two tickets for *Five Lives*, please?
C: Sure. ⁶ _____?
B: The 7.30.
C: I'm sorry, it's sold out ... Oh, no, hold on!
There are two seats in the front row.
B: OK. ⁷ _____ two tickets, please.
How much is that?
C: ⁸ _____ £16.80, please.
B: ⁹ _____.
C: Thank you. ¹⁰ _____.

5 **03** Complete the dialogues with the correct sentences. Then listen and check.

- A**
A: ¹ *b*
B: The new Jake Larkin film, *Mark of Hell*.
A: ² _____
B: Oh, come on, please!
A: ³ _____
B: In half an hour.
a I don't like action films!
b What's on?
c OK. When does it start?
- B**
A: I'd like two tickets for *Mark of Hell*, please.
B: ¹ _____
A: The 5.15.
B: ² _____
A: That's fine.
B: ³ _____
A: Here you are.
B: ⁴ _____
a That's fifteen, fifty.
b Sure, which screening?
c Thanks. Enjoy the film.
d There are two seats in row five.

Role plays: SHOPPING

You've been overcharged in the shop by 20\$. The shop assistant refuses to refund. Talk to a shop manager.

Your wife chooses very beautiful shoes in the shop. You see that they're too expensive. You ask her to choose the other shoes but she doesn't want.

You're shopping with your 5-year-old child. Suddenly he starts whining, yelling loudly and asking to buy him many toys. Try to calm him down.

You've bought a famous designer dress for 2000\$. Two days later you find out that it's fake. Come to the shop and make a scandal.

You've bought a nice T-shirt but it has shrunk in the wash so much. Come to the shop and complain about its quality.

You're shopping with your husband. He wants to buy a new TV. But you want a very expensive brand bag. Try to make him buy the bag instead of the TV.

You're a shop assistant. One customer is behaving very rude to you. Try to calm her/him down.

You've just slipped and fallen down on a wet floor in the supermarket. You've twisted your ankle and hurt your back. Make a scandal with a manager.

You are standing at the counter for 10 min. and want to pay. But the shop assistant is gossiping on the phone with a friend. You are angry. Talk to her.

Role plays: SCHOOL.

<p>You want to quit school and start working. Your parents are very authoritative but you need to talk to them about it.</p> 	<p>You think you've received an unfair grade on the final test. Talk to your teacher about it.</p> 	<p>One of your students is very disobedient and always making troubles in a class. Talk to him about his behavior.</p>
<p>The boy who sits next to you in class is always eating candies and chewing gum very loudly. Ask him to stop it.</p> 	<p>One of your classmates is a gossip girl who is always making up lies about others. Talk to her to stop it.</p> 	<p>One of your students refuses to do his homework. He says he has got into deep depression because of studying too much. Talk to him.</p>
<p>You've passed the test and many students got bad grades. You think it was unfair because there were some topics your class hadn't studied before. Talk to your teacher.</p> 	<p>You think one of your teachers is always picking on you. Talk to her.</p> 	<p>One of your teachers very often shouts at students. Talk to a school principal about it.</p>